Periode van 1906 tot 1914

Tooneel.

De Gulden Palm.

Wij werden, zooals wij het voorzagen, niet teleurgesteld in onze verwachting.

De vertooning van

ALLERZIELEN

Tooneelspel in 3 bedrijven, van H. Heyermans, Jr. was onder alle opzichten merkwaardig.

Het werk heeft de bijzondere groote verdienste te roeren zonder dat de schrijver op effekten hebbe gejaagd. Daarbij bevat het al van ongekunstelde waarheden, treffende toestanden die ieder toeschouwer tot instemming met de hoofdgedachte van den schrijver dwingen welke ook zijne individuëele overtuiging zij.

De keuze was derhalve gelukkig.

De vertolking was buiten kijf, alleenlijk betreuren wij hier dat de leden zelf van den kring niet in een van de beide mannelijke hoofdrollen opgetreden zijn, om bewijs hunner eigen krachten te geven.

Die twee mannelijke hoofdrollen waren pereltjes. M. Piet Honig was, als pastoor *Nansen*, uitmuntend en leverde een spel 'nen beroepspeler waardig, terwijl M. H. De Heyden, in de rol van pastoor *Bronk* — den tegenvoeter van Nansen — 'n prachtige figuur was dien onvoorwaardelijk lof mag toegebracht worden

M. Jan Vandensteen, lid van den Kring, was als koster *Langebier* een type, met zorg ingekeken en uitgebeeld.

MM. Frans Mees, P. Van Steenbeek, F. Willems en A. Morsaint leverden, hunnerzijds, allen zeer verdienstelijk werk. Dat zijn allen krachten waaruit iets groeien kan.

Mej. Constance Raps, die waarachtig 'n goeie tooneelspeelster wordt, had van Rita ook een goede

Dat mijne vrienden onze openhartigheid vergeven, maar dat de spelende leden van den « Palm » in Starkaid bewezen hebben dat ze flinke tooneelisten zijn hoeft geen verder betoog. Heer Jan Vandensteen o. a. haalt eer van zijn arbeid, benevens al de andere jongens. Als er met iever gewerkt wordt — goed zoo ! Doch eens eventjes nagaan, dat wij niet te ver mogen springen !

MEIL FRANTZEN.

M. Jan Vanden Steen was niet in zijn element in den rol van *koster Langebier*, die verre beneden zijne kracht is. Hopen wij dat in eene aanstaande vertooning hij zijne schade zal kunnen inhalen met eenen rol te vervullen die overeenstemt met zijn speelstalent.

DE GULDEN PALM. — Donderdag avond, gaf de tooneel en zangmaatschappij "De Gulden Palm", eene prachtige vertooning in den stedelijken schouwburg, bestaande in de opvoering van het tooneelspel : "Ghetto", stuk waarmede die kring naar den wedstrijd gaat, uitgeschreven door de koninklijke maatschappij "De Noordster".

De moeilijkheden die zoo menigvuldig 'in dit stuk voorkomen, werden met veel talent geweerd en overwonnen.

De rollen waren goed toevertrouwd. De heeren Van den Steen als hoofdrol, Meeus, Neyes, François en Cappuyns, vertolkten wonderwel de moeilijke rollen, die hun toevertrouwd waren, zoek die hier geen

GHETTO

eene realistische greep uit het leven der Joden, alhier eene eerste maal vertolkt tijdens den jongsten prijskamp, uitgeschreven door de maatschappij *Vlamingen Vooruit* !

Dit werk had ons toen eenen diepen indruk nagelaten en het was dan ook met genoegen dat wij het wederzagen.

De jonge spelers hebben zich heel verdienstelijk van hunne zware taak gekweten.

De rol van *Sachel* werd onberispelijk vertolkt door M. Jan Vandensteen, die blijkbaar zijne taak grondig had ingestudeerd. Wij wenschen hem harteliik geluk met de uitbeelding die hij van den

Vertooning « Excelsior ! »

Op het programma : « Fabriekmenschen ». Een werk van hooge vlucht is het niet. 't Is een soort veraanschouwelijkte meeting met lange, opgeblazene tirades. De twee eerste bedrijven nochtans kunnen er door en vooral het eerste dat als inleiding zeer mooi ineenzit. Maar die langdradigheid, verwekt door het herhalen van dezelfde feiten, die in niets de handeling van het drama vooruithelpen, ontzenuwen zoodanig het spel, dat eene felle onvoldaanheid bij den toeschouwer blijft hangen. 'k Sta nog zeer verwonderd dat deze liefhebbers het werk wat leven hebben kunnen inblazen, want gemakkelijk gaat het juist niet om het publiek bij te houden wanneer men zulk drama vertolken moet.

« Excelsior » mist een bekwaam tooneelmeester. 'k Wil in geenen deele de waarde van « wie » ook verminderen, maar een artist van beroep zou wat anders kunnen voortbrengen met de elementen van dezen kring. De liefhebsters vooral hebben mij gecharmeerd door hun natuurlijk gedoe op de planken.

Over « Moedertje » lag er zoo een heele wereld van verduldig wroeten en slaven, dat ze me herinnerde zoovele zelf geziene en doorvoelde tooneelen. De mannen ook hebben zeer vele prachtige momenten gehad, maar het lange verhaal dat heer Jan Vandensteen zoo sterk dramatisch in zijn soberheid van gebaren en mimiek, verlevendigde tot een brok ware kunst, is me bijgebleven als niet een.

De Gulden Palm. — Bomvol was de stadsschouwburg donderdag avond. De maatschappij *De Gulden Palm* voerde er de stukken op waarmede ze op 16 september zal optreden in den tooneelwedstrijd, uitgeschreven door de maatschappij *De Noordster*, van Brussel.

Eerst kwam voor het voetlicht : *Ghetto*, tooneelspel in drie bedrijven door H. Heyermans. De rol van *Sachel* werd echt meesterlijk, ja onovertreffbaar vertolkt door M. J. Vandensteen. 't Was wel de schraapzuchtige jood die, blind rijnde, zich omringd waant van vijanden die hem uitzuigen en hem ten grondewillen richten en die voor zijne medemenschen niets anders over heeft dan verwaandtijding en vloek. Sober en tevens krachtig spel, getuigend van grondige studie, van taaie volharding en het onomstootbaar bewijs van wat a willen a vermag. Een bijzondere gelukwensch aan M. Vandensteen.

De Gulden Palm.

Daar deze maatschappij met beide opgevoerde stukken aan een wedstrijd deelneemt, zullen wij er geen verslag over geven. Niettemin houden wij er aan dezen kring hartelijk geluk te wenschen.

Voor Taal en Kunst,

« Een Herder » werd goed vertolkt — bezadigd, zonder een azen op 't succes. De oude pastoor had menige malen het publiek kunnen doen losbarsten in wild gejuich. Hij heeft het niet gewild en trouw den geest van den schrijver eerbiedigd. De jonge pastoor was goed getypeerd en speelde vrij gemakkelijk, maar de pensjager, heer Vandensteen, moet ik er buiten halen omdat hij met sterke waarheid en grool gevoel zijne rol vertolkt heeft. De twee verliefden, evenals pachter Mulder en de figuratie, hebben hun beste gedaan, zonder het geheel te schaden.

Onder de direktie van mijnen goeien kameraad heer Rik Vansteenbeeck, speelden de zangers Hiroux en Sprengers met de guitige, geestige en goede artieste Decoen « Nummer 66 ». Allen zongen goed en juist tot in de puntjes. Een doorslaand succes was het, en weerhouden kunnen wij ons niet onze felicitaties den leider toe te sturen.

EEN HERDER

spel in 3 bedrijven, van JAN BRUYLANTS

waarmede zij voor het voetlicht traden is een werk dat ééne goede eigenschap bezit : de thesis.

De schrijver heeft er zich tastbaar in voorgesteld aan te toonen wat, naar de kristene leering, een pastoor zou moeten zijn en wat hij, heden ten dage, is en wordt. De Herders wijken al meer en meer van hunne zending af; stellen zich aan 't hoofd van allerlei bonden en maatschappijen waar de schapen worden in gedrild; jagen de menschen tegen elkander op en brengen daardoor hunne waardigheid in erg groot gevaar.

Niet zijn de materialen, welke de schrijver heeft gebruikt om zijn werk op te bouwen, allen van onbetwistbare waarde. Het faalt al wel eens aan zuivere echtheid en vaak is de toon te zeer sermonend. Toch haalt hij er zijne thesis met klank door en geraakt hij tot zijn doel.

Pastoor Heilands werd vertolkt door M. Piet Honing, tooneelmeester des Krings. 't Is de beste rol die wij van hem mochten bewonderen sinds hij het scenisch beleid der maatschappij in handen heeft. Zoo'n pastoors mochten wij wel lijden en zouden wij graag in 't werkelijke leven ontmoeten.

De rol van onderpastoor *Moerens* behoorde aan M. Jan Thiriart Hij ook heeft goed werk verricht, doch willen wij hier doen opmerken dat zoo'n boerenbondist in 't algemeen meer opvliegend is van karakter, aanmatigender, heftiger. Zoo'n pastoors hebben opgehouden van pastoor te zijn om mensch te worden

M. Em. Sprengers toonde in de rol van *Jef Boom*, veel aanleg te bezitten en speelde zeer natuurlijk het opstootje tusschen hem en *Jan*.

M. Jan Vandensteen was als *Pepels* buiten kijf. Hij was heelemaal de pensjager, zijner duistere afkomst bewust, hebbende het slechte menschdom in haat, doch voelende, onder zijne ruwe korst, een hart dat meelij kent en verborgen goedheid tevens.

MM. A. Delport, K. Raeymackers en Ph. Breeus volledigden het geheel op verdienstelijke wijze.

Mej. C. Raps was de hartvochtige kwezel, levend met hare onverdraagzaamheid, knorrend om een